

Entomologický monitoring

Shrnutí výsledků

Monitoring vybraných skupin bezobratlých probíhal na všech projektových lokalitách. Hlavním cílem sledování bylo zhodnotit dopady managementových zásahů realizovaných během řešení projektu. Na projektové lokalitě Blšanský chlum monitoring také sloužil ke sledování populace přástevníka kostivalového (*Euplagia quadripunctaria**), který je jediným předmětem ochrany této evropsky významné lokality a jedním z cílových druhů projektu.

Sledovanými skupinami bezobratlých byli pavouci (Araneae), rovnokřídlí (Orthoptera), ploštice (Heteroptera), vybrané čeledi brouků (Coleoptera): střevlíkovití (Carabidae), nosatcovití (Curculionidae) a mandelinkovití (Chrysomeloidea), denní a noční motýli (Lepidoptera), na projektové lokalitě Pánov také žahadloví blanokřídlí (Hymenoptera: Aculeata) (bez mravenců (Formicidae)).

Sběr dat probíhal kombinací metod: zemní pasti (pavouci, rovnokřídlí, ploštice, střevlíkovití), smýkání (pavouci, rovnokřídlí, ploštice, nosatcovití, mandelinkovití), světelné lapače (noční motýli), sčítání proletujících jedinců (denní motýli) a žluté misky (blanokřídlí). Denní a noční motýli byli na všech lokalitách sledováni každoročně, ostatní skupiny byly sbírány v prvním, třetím a pátém roce řešení projektu. Na projektové lokalitě Pánov, kde došlo k nejrozsáhlejším managementovým zásahům, byly všechny skupiny sbírány každoročně. Základem pro sběr materiálu byly dvojice zemních pastí instalované a fixované v prvním roce projektu. Počet zemních pastí se v jednotlivých územích lišil podle rozlohy projektových lokalit (Blšanský chlum, Havranické vřesoviště a Mašovická střelnice po 12 dvojicích, Pánov 16 a Načeratický kopec 18 dvojic pastí). Pasti byly na projektových lokalitách umísťovány do různých typů stanovišť a/nebo ploch s plánovanými a následně realizovanými zásahy. Část pastí byla vždy umístěna do ploch, kde neprobíhaly žádné projektové aktivity a sloužily jako kontrolní. Ostatní metody byly aplikovány v blízkosti zemních pastí. Sběr dat probíhal v daném roce třikrát během sezóny (květen, červen a srpen), u denních a nočních motýlů probíhal sběr také v červenci. Sběr dat zajistili 4 pracovníci, na determinaci nasbíraného materiálu se podílelo 13 expertů. Výsledky byly zpracovány statistickými metodami s využitím zobecněných lineárních modelů pro každé území a typ stanoviště/zásahu samostatně.

Výsledky ukázaly různé reakce sledovaných taxonů na realizované managementy a biotopové změny na jednotlivých lokalitách. Z hlediska počtu druhů nejpozitivněji reagovali noční motýli. U této skupiny byl zjištěn nárůst počtu na všech sledovaných lokalitách s výjimkou Pánova. Zde došlo nejprve k výraznému snížení počtu druhů následované opětovným zvýšením v posledním roce řešení projektu.

FINANCOVÁNO

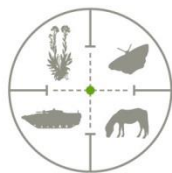

Ministerstvo životního prostředí

PARTNEŘI

ZAMĚŘENO NA PŘÍRODU

MILITARY LIFE FOR NATURE

Výkyv je pravděpodobně způsoben úbytkem druhů vázaných na měkké dřeviny (topol osika, bříza bělokorá) po rozsáhlé redukci náletových dřevin a postupným nahrazováním taxonů vázaných na nelesní biotopy. Druhou pozitivně reagující skupinou byli pavouci, kde také došlo ke zvýšení počtu druhů v průběhu projektu na všech lokalitách vyjma Havranického vřesoviště. Zde počet druhů zůstal přibližně stejný. V ostatních skupinách nebyly zjištěny statisticky průkazné rozdíly v počtu druhů, pouze na lokalitě Blšanský chlum byl nárůst počtu u střevlíků a na lokalitách Mašovická střelnice, Načeratický kopec a Pánov došlo ke snížení počtu druhů u nosatců.

Různá reakce sledovaných skupin na provedené zásahy naznačuje, že provedené zásahy vedly ke zvýšení heterogenity prostředí a také na fakt, že nejvhodnějším přístupem k péči o opuštěné vojenské prostory je využití více typů managementových přístupů. Současně je patrné, že u radikálnějších zásahů, které spočívají v odstranění zapojených křovin či lesních porostů a následné obnově stepní či travino-bylinné vegetace se dosud zcela neprojevil pozitivní efekt. Především v případě projektové lokality Pánov došlo k radikálním a rozsáhlým obnovným aktivitám po dlouhém předchozím období absence péče, kdy se na lokalitě projevovaly a zintenzivňovaly negativní dopady neřízené sukcese a prudkého rozvoje invazních a kompetičně silných druhů rostlin a je logické, že obnova cílových otevřených stanovišť a na ně navázaných společenstev bezobratlých si vyžádá určitý čas.

Monitoring dále prokázal, že managementové zásahy realizované na projektové lokalitě Blšanský chlum vedly ke zlepšení biotopu a ke stabilizaci populace přástevníka kostivalového, cílového druhu projektu.

Vedlejším produktem monitoringu bylo také významné rozšíření faunistických znalostí o výskytu druhů na lokalitách. Kromě výše jmenovaných skupin byly faunistické údaje získány pro křísy (Auchenorrhyncha) a brouky mimo tři podrobněji sledované čeledi. Celkem bylo zjištěno 2001 druhů bezobratlých, z toho 394 druhů je uvedeno v Červeném seznamu ohrožených druhů bezobratlých, 29 druhů je zvláště chráněných a 2 druhy jsou uvedeny v přílohách směrnice o stanovištích. Kromě zmíněného přástevníka kostivalového se jedná o ohniváčka černočárného (*Lycaena dispar*). Vysoké zastoupení ochrannářsky významných druhů potvrzuje mimořádný přírodovědný význam opuštěných vojenských prostorů.

FINANCOVÁNO

Ministerstvo životního prostředí

PARTNEŘI

